

Josep Poca i Gaya a Bonastre, on passa la seva jubilació MARTA MARTÍNEZ

El país que hem anat fent

Quan hom es decideix a escriure unes memòries, senyal que ha viscut molt i que té interès a compartir les seves experiències amb els altres; que considera que convé deixar constància d'allò que li ha succeït per a coneixement dels que han vingut després d'ell i dels que vindran més tard.

Que en Josep Poca Gaya ha viscut molt, que ho ha fet en llocs molt diversos i sofrint per tot un seguit de canvis que l'han dut de la Seca a la Meca d'aquesta Catalunya nostra, convertint-lo en un espectador

que té molt a explicar ens ho confirma Josep Massot i Muntaner al seu pròleg: "Gosaria dir que es tracta d'un llibre imprescindible per a entendre de prop les transformacions que s'han anat produint en l'Església catòlica del nostre país [...] i per a penetrar en els terrenys a vegades una mica misteriosos del món de l'edició i sobretot del món de la política de cada dia."

Amb la seva obra, l'autor ens duu des del seu naixement a l'Espluga Calba fins a la seva ben merescuda jubilació a Bonastre, tot passant per la seva infància, per la

seva estada als seminaris de Tarragona i Salamanca –tan diferents com ho són els caràcters català i castellà–, pels seus dies de capellà, pel seu encontre amb l'amor de parella –"havent reconegut que sentia estimació per una persona [...] havíem determinat tirar endavant el nostre compromís d'amor sincer i veritable, encara que, naturalment, allò comportés haver-me d'allunyar de la meva missió sacerdotal"–, per les seves cada vegada més importants tasques editorials i per la seva feina política: "[sóc] un 'home de país', el qual considera els partits només com a eines de treball convenientes [...] per dur a terme una determinada política".

Poca ha viscut molt i té molt a explicar

Des d'un punt de vista que mescla a parts iguals el convenciment, la fe, la moralitat, la defensa incondicional de la justícia i de l'equitat, la fidelitat als principis, l'estima per la terra que el va veure néixer, l'amor per la llengua que el defineix i ens defineix –"Al meu país sempre em dirigeixo en català a tothom i només, quan l'altre m'ho sol·licita i veig que hi ha motius, li parlo en la seva llengua"–, Poca ens ofereix una visió polièdrica i autèntica d'un temps i un país que, mercès a les grans transformacions que ha sofert Catalunya d'un temps ençà, és tan llunyà com proper alhora: del país que hem estat i que, potser, ens durà molt més lluny, encara. *

UN CAPELLÀ GENS CLERICAL, UN POLÍTIC POC POLÍTIC

Josep Poca Gaya

Editorial: Abadia de Montserrat
Pàgines: 200
Preu: 19 euros

La de Dominika Malczewska, per la història de Janeck Malczewski, que va ser el seu pare, i que va lluitar i va perdre i va viure i sobreviure a l'esmicolament de Polònia entre Rússia i Alemanya, durant l'última guerra mundial.

Si cada novel·la és com un país, *Gegants de gel* limita amb molts altres llocs. En el pròleg, Manuel Baixauli explica que *Intercanvi*, debut de Benesiú, "tenia un excés de greix, li calia tisora i depuració". *Gegants de gel*, però, és una bona novel·la. Limita no només amb les fronteres un xic vagues de la vida de cadascun dels personatges, d'alguns dels seus avantpassats i d'alguns fets històrics del segle XX, sinó també amb moltes lectures.

Ja he escrit que el personatge-narrador-escriptor s'acosta a Benesiú. Com ell, pro-

vé d'Alacant, com ell s'interessa per la filosofia i com ell poua d'uns directors de cinema i d'uns escriptors concrets. Així el narrador inicia bastants capítols amb citacions d'Ernst Jünger o de Witold Gombrowicz, es deixa endur per escenes d'algunes pel·lícules com *Els 400 cops* de Truffaut i *Vermell*, de Kieslowski. També s'interessa per Andrei Tarskovski que, potser no tan casualment, trobàvem a *La cinquena planta* de Baixauli.

No costa gens de veure que també formalment *Gegants de gel* s'acosta als llibres de Baixauli, però em sembla que no m'equivoco si escric que l'un i l'altre s'han amarat prèviament dels "universos esmicolats" de Sebald.

Possiblement, *Gegants de gel* milloraria amb alguna tisorada. Per al meu gust falta

una mica de greix a *El turista misantrop*, el relat amb què s'inicia el llibre. Per inversemblant o per poc greixada, jo hauria fet anar les tisores a la referència que fa un taxista al temps que la Terra de Foc era coneguda com l'Illa de Xàtiva. Però, sobretot, m'ha fet l'efecte que en algun moment Benesiú ha fet que els seus personatges expliquessin alguns episodis de les seves vides perquè volia encabir en aquesta novel·la algunes cites d'alguns autors.

Acabo escrivint que és obvi que la vida de Gombrowicz, un polonès resident durant anys a l'Argentina, és clau. Encara és més obvi que Polònia és clau. Molt més que Alacant. També un territori d'una frontera que no existeix ni en aquesta novel·la, ni en molts dels mapes. Quasi tant esvait per a alguns com l'Illa de Xàtiva. *

GEGANTS DE GEL

Joan Benesiú
Editorial: Periscopi
Barcelona, 2015
Pàgines: 290
Preu: 18,50 euros